

HOTĂRÂREA CURȚII
17 februarie 1993*

Christian Poucet
împotriva
**Assurances Générales de France (AGF) și Caisse mutuelle régionale du Languedoc-
Roussillon (Camulrac)**
și
Daniel Pistre
împotriva
Caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans (Cancava)

(cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulate de către Tribunal des affaires de
sécurité sociale de l'Hérault)

„Interpretarea articolelor 85 și 86 din Tratatul CEE – Noțiunea de întreprindere — Organism
responsabil de gestiunea unui sistem special de securitate socială — Legislație națională care
conferă o poziție dominantă unui astfel de organism”

Cauzele conexate C-159/91 și C-160/91

În cauzele conexate C-159/91 și C-160/91,

având ca obiect cererile adresate Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către
Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault (Franța), pentru pronunțarea în litigiile
pendinte în fața acestei instanțe, între

Christian Poucet

și

**Assurances générales de France (AGF) și Caisse mutuelle régionale du Languedoc-
Roussillon (Camulrac),**

și între

Daniel Pistre

și

* Limba de procedură: franceza.

Caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans (Cancava),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 85 și 86 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg, J. L. Murray, președinți de cameră, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse și D. A. O. Edward, judecători,

avocat general: domnul G. Tesaro

grefier: doamna D. Louterman-Hubeau, administrator principal

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru domnii Christian Poucet și Daniel Pistre, reclamanți în acțiunea principală, de domnul Richard Marcou, avocat în Baroul din Montpellier,

— pentru Camulrac, AGF și Cancava, pârâte în acțiunea principală, de Alain Coste și Charles-Henri Coste, avocați în Baroul din Montpellier și de Florence Lyon-Caen, avocat la Cour d'Appel din Paris,

— pentru guvernul francez, de către domnul Jean-Pierre Puissochet, director al Direcției Juridice din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent și de către domnul Claude Chavance, Attaché principal d'administration centrale în același minister, în calitate de agent supleant,

— pentru guvernul german, de către domnul Ernst Röder, Ministerialrat în Ministerul Federal al Economiei, în calitate de agent,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul Enrico Traversa, membru al Serviciului Juridic, în calitate de agent, asistat de către Hervé Lehman, avocat în Baroul din Paris,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale reclamanților în acțiunea principală, ale pârâtelor în acțiunea principală, ale guvernului francez, reprezentat de către domnii Philippe Pouzoulet, director adjunct al Direcției Juridice din Ministerul Afacerilor Externe și Claude Chavance, în calitate de agenți, precum și ale Comisiei, în ședința din 10 iunie 1992,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 29 septembrie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârile din 14 ianuarie și din 11 februarie 1991, primite de Curte la 18 iunie 1991, Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea articolelor 85 și 86 din tratat.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul a două acțiuni introduse de către domnii Poucet și Pistre împotriva Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon (denumită în continuare „Camulrac”), organism responsabil cu gestiunea sistemului de asigurări de sănătate și de maternitate a persoanelor care desfășoară activități independente în cadrul ocupațiilor neagricole și a organismului abilitat al acestuia, Assurances générales de France (denumit în continuare „AGF”) și împotriva Caisse Autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans de Clermont-Ferrand (denumit în continuare „Cancava”).

3 În aceste cauze, domnii Poucet și Pistre contestă constrângerile care le-au fost impuse în vederea plății cotizațiilor de securitate socială către cele două organisme menționate anterior. Fără a contesta principiul afilierii obligatorii la un sistem de securitate socială, aceștia consideră că este necesar, în acest sens, să se poată adresa liber oricărei societăți private de asigurări de pe teritoriul Comunității și nu să fie obligați să se supună condițiilor stabilite unilateral de organismele menționate anterior, care beneficiază de o poziție dominantă, contrar normelor de liberă concurență stabilite de tratat.

4 Întrucât litigiile ridică probleme de interpretare a dreptului comunitar, Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault a suspendat judecata și a adresat Curții, cu formulări identice pentru ambele cauze, întrebări preliminare vizând următoarele chestiuni:

„Dacă un organism responsabil cu gestiunea unui sistem special de securitate socială trebuie considerat o întreprindere în sensul articolelor 85 și 86 din tratat,

dacă poziția dominantă atribuită de dispozițiile de drept intern ale unui stat membru unui organism responsabil cu gestiunea unui sistem special de securitate socială este compatibilă cu piața comună”.

5 Pentru o prezentare mai amplă a cadrului juridic și a faptelor aflate în litigiu în acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate în fața Curții, se face trimitere la raportul pentru ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

Cu privire la prima întrebare

6 Cu titlu preliminar, este necesar să se reamintească faptul că, astfel cum a afirmat Curtea în Hotărârea din 7 februarie 1984, Duphar (cauza 238/82, Rec. p. 523, punctul 16), dreptul comunitar nu aduce atingere competenței statelor membre de a-și organiza propriile sistemele de securitate socială.

7 În cadrul sistemului de securitate socială vizat în acțiunile principale, persoanele care desfășoară activități independente în cadrul ocupațiilor neagricole fac obiectul unei protecții sociale obligatorii care comportă sisteme legale autonome, în special sistemul de asigurări de sănătate și de maternitate, aplicabil tuturor persoanelor care desfășoară activități independente în cadrul ocupațiilor neagricole și sistemul de asigurări pentru limită de vârstă pentru profesiile artizanale în cauză.

8 Aceste sisteme urmăresc un obiectiv social și se supun principiului solidarității.

9 Acestea urmăresc, de fapt, să asigure toate persoanele cărora li se aplică în privința riscurilor de boală, bătrânețe, deces și invaliditate, independent de situația lor financiară și de starea lor de sănătate la data afilierii.

10 În ceea ce privește principiul solidarității, este necesar să se arate că, în cadrul sistemului de asigurări de sănătate și de maternitate, solidaritatea se concretizează prin faptul că acest sistem este finanțat prin cotizații proporționale cu veniturile din activitatea profesională și cu pensiile pentru limită de vârstă, singurii care sunt excluși de la plata acestor cotizații fiind titularii unei pensii de invaliditate și asigurații pensionați cu cele mai modeste venituri, în timp ce prestațiile sunt identice pentru toți beneficiarii. Mai mult, persoanele care nu mai sunt asigurate în cadrul acestui sistem își păstrează dreptul la prestații timp de un an, gratuit. Această solidaritate implică o redistribuire a venitului între cei care au cele mai mari venituri și cei care, în lipsa unui astfel de sistem și ținând seama de mijloacele și condițiile lor de sănătate, ar fi privați de asigurarea socială necesară.

11 În sistemul de asigurări pentru limită de vârstă, solidaritatea se exprimă prin faptul că ceea ce permite finanțarea pensiilor lucrătorilor pensionați sunt contribuțiile plătite de lucrătorii activi. Aceasta se reflectă, de asemenea, în acordarea de drepturi la pensie acolo unde nu au fost plătite cotizații și de drepturi la pensie care nu sunt proporționale cu valoarea cotizațiilor plătite.

12 În cele din urmă, solidaritatea se manifestă între diferitele sisteme de securitate socială, sistemele cu excedent participând la finanțarea sistemelor care întâmpină dificultăți financiare structurale.

13 Din considerentele de mai sus reiese că sistemele de securitate socială astfel concepute se bazează pe un sistem obligatoriu de afiliere, indispensabil aplicării principiului solidarității, precum și echilibrului financiar al respectivelor sisteme.

14 Din documentele din dosar reiese că gestiunea sistemelor vizate în acțiunile principale a fost atribuită prin lege fondurilor de securitate socială a căror activitate este supusă controlului statului, asigurat, în special, de ministrul însărcinat cu securitatea socială, ministrul însărcinat cu bugetul și de organismele publice, precum Inspectoratul General al Finanțelor și Inspectoratul General al Securității Sociale.

15 În îndeplinirea misiunii lor, fondurile aplică legea și nu au, prin urmare, nicio posibilitate de a influența suma cotizațiilor, utilizarea fondurilor și stabilirea nivelului prestațiilor. În cadrul gestiunii sistemului de asigurări de sănătate și de maternitate, fondurile regionale de sănătate pot încredința anumitor organisme, precum, în Franța, cele reglementate de Code de la mutualité și de Code des assurances, sarcina de a încasa cotizațiile și serviciul de prestații. Cu toate acestea, trebuie să se considere că aceste organisme, care nu acționează în aceste cazuri decât în calitate de mandatare ale fondurilor de sănătate, nu sunt vizate de hotărârile de trimitere.

16 În lumina considerentelor de mai sus trebuie analizată întrebarea dacă noțiunea de întreprindere, în sensul articolelor 85 și 86 din tratat, vizează organisme responsabile cu gestiunea sistemelor de securitate socială, astfel cum sunt cele menționate de instanța națională.

17 În acest sens, este necesar să se reamintească că, din jurisprudența constantă a Curții (a se vedea, în special, Hotărârea din 23 aprilie 1991, Hoefner și Elser, cauza C-41/90, Rec. p. I-1979, punctul 21), reiese că, în contextul dreptului concurenței, noțiunea de întreprindere include orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic al respectivei entități și de modul de finanțare al acesteia.

18 Însă, fondurile de sănătate sau organismele care sunt implicate în gestiunea sistemului public de securitate socială îndeplinesc o funcție exclusiv socială. Într-adevăr, această activitate se întemeiază pe principiul solidarității naționale și este lipsită de orice scop lucrativ. Prestațiile efectuate sunt prestații legale și independente de suma cotizațiilor.

19 Prin urmare, această activitate nu este una economică și, astfel, organismele responsabile nu sunt întreprinderi în sensul articolului 85 și 86 din tratat.

20 Având în vedere toate considerentelor de mai sus, este necesar să se răspundă instanței naționale că noțiunea de întreprindere, în sensul articolelor 85 și 86 din tratat, nu include organismele responsabile cu gestiunea sistemelor de securitate socială, precum cele descrise în hotărârile de trimitere.

Cu privire la a doua întrebare

21 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare preliminară.

Cu privire la cheltuielile de judecată

22 Cheltuielile efectuate de către guvernele francez și german, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire întrebările adresate de Tribunal des affaires de sécurité sociale de l'Hérault, prin hotărârile din 14 ianuarie și 11 februarie 1991, declară:

Noțiunea de întreprindere, în sensul articolelor 85 și 86 din tratat, nu vizează organismele responsabile cu gestiunea sistemelor de securitate socială, precum cele descrise în hotărârile de trimitere.

Due	Rodríguez Iglesias	Zuleeg	Murray
Mancini	Schockweiler	Moitinho de Almeida	Grévisse Edward

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 17 februarie 1993.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due